

Súd: Okresný súd Prešov
Spisová značka: 10C/504/2015
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8115230501
Dátum vydania rozhodnutia: 29. 11. 2016
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Michal Drimák
ECLI: ECLI:SK:OSPO:2016:8115230501.4

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Prešov sudcom JUDr. Michalom Drimákom, PhD. v právnej veci žalobcu: C. G., U.. XX.X.XXXX, R. G. XX, XXX XX H. Š., zastúpený: JUDr. Igor Šafranko, advokát, so sídlom vo Svidníku, ul. Sovietskych hrdinov 163/66, proti žalovaným: 1. PRO CIVITAS, s. r. o., so sídlom Vajnorská 100/A, 831 04 Bratislava, IČO: 45 869 464, 2. OMIKRON TRADING LIMITED, so sídlom Nerine Chambers, P.O.BOX 905, Road Town, Tortola, British Virgin Islands, zapísaná v Registri spoločnosti British Virgin Islands pod č. 1503447, zastúpený: Advokátska kancelária JUDr. Veronika Kubriková, PhD., s.r.o., Martinčekova 13, Bratislava, o neplatnosť dohody o zrážkach zo mzdy takto

rozhodol:

I. Súd **z a m i e t a** žalobu voči žalovanému v 1. rade.

II. Súd **u r č u j e**, že dohoda o zrážkach zo mzdy, ktorá je súčasťou zmluvy o úvere č. XXXXXXXXXXXX zo 4.12.2008 uzavretej medzi žalobcom a právnym predchodcom žalovaného v 2. rade **j e n e p l a t n á**.

III. Žalobca je **p o v i n n ý** nahradiť žalovanému v 1. rade trovy konania v rozsahu 100 %, o výške ktorých bude rozhodnuté samostatným uznesením po právoplatnosti tohto rozsudku.

IV. Žalovaný v 2. rade je **p o v i n n ý** nahradiť žalobcovi trovy konania v rozsahu 100 %, o výške ktorých bude rozhodnuté samostatným uznesením po právoplatnosti tohto rozsudku.

o d ō v o d n e n i e :

1. Žalobca sa žalobou doručenou súdu dňa 21.12.2015 domáhal určenia neplatnosti dohody o zrážkach zo mzdy, ktorú uzavrel ako súčasť zmluvy o úvere č. XXXXXXXXXXXX s právnym predchodcom žalovaného v 1. rade (Poštová banka, a.s.) dňa 4.12.2008 ako aj vydania predbežného opatrenia, aby sa žalovaný zdržal použitia tejto dohody o zrážkach zo mzdy a zamestnávateľ žalobcu, aby sa zdržal vykonávania zrážok z tejto dohody. Žalobu odôvodnil tým, že s právnym predchodcom žalovaného v 1. rade uzavrel úverovú zmluvu, ktorá neobsahovala náležitosti vyžadované zákonom č. 258/2001 Z. z. o spotrebiteľských úveroch. Tvrdil, že súčasťou formulárovej zmluvy je aj napadnutá dohoda o zrážkach zo mzdy, na základe ktorej žalovaný v 1. rade požiadal jeho zamestnávateľa o výkon zrážok zo mzdy bez ohľadu na existenciu sporu a bez odsúhlasenia súdom. Inštitút dohody o zrážkach zo mzdy žalobkyňa považuje za rozporný s právom Európskej únie a medzinárodnou zmluvou o fungovaní EÚ a preto ju považovala za neplatnú podľa § 39 Občianskeho zákonníka (ďalej len „OZ“). Poukázal na to, že dohoda o zrážkach zo mzdy umožňuje postihnúť majetok spotrebiteľa vrátane plnení z nepriateľných zmluvných podmienok, prípadne plnení v rozpore so zákonom a tým sa tento inštitút dostáva do kontroverzie s právom EÚ a článkom 7 Ústavy SR (rozpor s medzinárodnou zmluvou). Žalobca následne poukázal na

viaceré rozhodnutia všeobecných súdov, v ktorých sa neodkladným (predbežným) opatrením ukladal navrhovateľom zrážok povinnosť zdržať sa použitia takýchto dohôd o zrážkach zo mzdy.

2. Žalovaný sa k žalobe vyjadril v tom zmysle, že namietol nedostatok pasívnej legitímácie na strane žalovaného ako aj nedostatok právomoci tunajšieho súdu prejednávať túto vec vzhľadom na rozhodnutie rozhodcovského súdu. Dôvodil, že v žalobe úplne absentuje odôvodnenie nebezpečenstva bezprostredne hroziacej ujmy, teda naliehavý právny záujem. Žalobca nepreukázal nedostatok slobodnej vôle, ktorej absencia by mala za následok neplatnosť právneho úkonu. Dohodu o zrážkach zo mzdy nepovažoval za nekalú podmienku, ale za zákonný zabezpečovací inštitút v zákonom predpísanej forme. Navrhol žalobu v celom rozsahu zamietnuť.

3. Súd vykonal dokazovanie samotným žalobným návrhom, úverovou zmluvou zo dňa 4.12.2008, listom žalovaného v 1. rade zamestnávateľovi žalobcu zo dňa 6.5.2014, ako aj ďalším spisovým materiálom a zistil tento skutkový stav:

4. Právny predchodca žalovaného v 1. rade (Poštová banka) a žalobca uzavreli dňa 4.12.2008 úverovú zmluvu č. XXXXXXXXXXXX, pričom v bode 3 odsek 5 záverečných ustanovení je uvedené, že podpisom tejto zmluvy zmluvné strany uzatvárajú Dohodu o zrážkach zo mzdy podľa § 551 zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník, ktorá je zabezpečením pohľadávky právneho predchodcu žalovaného v 1. rade.

5. Listom zo dňa 6.5.2014 žalovaný v 1. rade požiadal zamestnávateľa žalobkyne - spoločnosť MIRAD, s.r.o. o výkon zrážok zo mzdy na základe zmluvy o úvere s tým, že jeho pohľadávka činí 4.996,01 Eur.

6. Uznesením tunajšieho súdu č. k. 10 C 504/2015-17 súd vyhovel návrhu na nariadenie predbežného opatrenia a uložil žalovanému (PRO CIVITAS, s.r.o.) povinnosť zdržať sa použitia vyššie uvedenej dohody o zrážkach zo mzdy a zamestnávateľovi žalobcu spoločnosti MIRAD, s.r.o. povinnosť zdržať sa vykonávania zrážok z tejto dohody. Uznesenie nadobudlo právoplatnosť 13.1.2016.

7. Dňa 10.12.2015 došlo k uzavretiu zmluvy o postúpení predmetnej pohľadávky medzi spoločnosťou PRO CIVITAS, s.r.o. (žalovaný v 1. rade) a spoločnosťou OMIKRON TRADING LIMITED, so sídlom British Virgin Islands (žalovaný v 2. rade).

8. Písomným podaním z 15.8.2016 žalobca navrhol rozšíriť žalobu aj proti žalovanému v 2. rade, t. j. spoločnosti OMIKRON TRADING LIMITED, so sídlom British Virgin Islands.

9. Uznesením tunajšieho súdu č. k. 10 C 504/2015-75 zo dňa 19.9.2016 bol zamietnutý návrh spoločnosti OMIKRON TRADING LIMITED na zmenu účastníka na strane žalovaného a zároveň súd pripustil, aby do konania na návrh žalobcu ako žalovaný v 2. rade vstúpila spoločnosť OMIKRON TRADING LIMITED, so sídlom British Virgin Islands. Toto uznesenie nadobudlo právoplatnosť 30.9.2016.

10. Na pojednávaní konanom dňa 29.11.2016 právny zástupca žalobcu zotrval na žalobe a právna zástupkyňa žalovaných uviedla, že žalovaný v 1. rade ani nebol pôvodným účastníkom zmluvného vzťahu, teda užho absentuje vecná pasívna legitímácia. Čo sa týka žalovaného v 2. rade žiadala žalobu zamietnuť kvôli absencii naliehavého právneho záujmu. Navrhla, že zo strany žalovaného v 2. rade je ochota uzavrieť zmier v tom zmysle, že dohoda o zrážkach zo mzdy by sa zneplatnila a stranám by sa nepriznala náhrada trov konania, resp. by žalobcovi uhradili trovy konania vo výške 150 eur. Právny zástupca žalobcu s tým vo vzťahu k trovám nesúhlasil, nakoľko im doposiaľ vznikli trovy v rozsahu 223,82 eur. K uzavretiu zmiernosti teda nedošlo.

11. Na základe vyššie zisteného skutkového stavu súd prvej inštancie právne uzatvára:

Podľa § 37 ods. 1 OZ právny úkon sa musí urobiť slobodne a vážne, určite a zrozumiteľne; inak je neplatný.

Podľa § 39 OZ neplatný je právny úkon, ktorý svojím obsahom alebo účelom odporuje zákonu alebo ho obchádza alebo sa prieči dobrým mravom.

Podľa § 52 ods. 1 Občianskeho zákonníka (ďalej len „OZ“), v znení účinnom od 1.1.2008, spotrebiteľskou zmluvou je každá zmluva bez ohľadu na právnu formu, ktorú uzatvára dodávateľ so spotrebiteľom.

Podľa § 52 ods. 3 OZ dodávateľ je osoba, ktorá pri uzatváraní a plnení spotrebiteľskej zmluvy koná v rámci predmetu svojej obchodnej alebo inej podnikateľskej činnosti.

Podľa § 52 ods. 4 OZ spotrebiteľ je fyzická osoba, ktorá pri uzatváraní a plnení spotrebiteľskej zmluvy nekoná v rámci predmetu svojej obchodnej činnosti alebo inej podnikateľskej činnosti.

Podľa § 5a ods. 1 písm. a/ zákona č. 250/2007 Z. z. neprípustné je zabezpečenie uspokojenia pohľadávky alebo splnenie záväzku zo spotrebiteľskej zmluvy dohodou o zrážkach zo mzdy a z iných príjmov v prospech predávajúceho alebo inej osoby, iba že táto dohoda bola uzavretá vo forme osobitnej listiny, spotrebiteľ bol poučený o dôsledkoch jej uzavretia a mal možnosť ju odmietnuť.

Podľa § 551 ods. 1 OZ uspokojenie pohľadávky možno zabezpečiť písomnou dohodou medzi veriteľom a dlžníkom o zrážkach zo mzdy; zrážky zo mzdy nesmú byť väčšie, než by boli zrážky pri výkone rozhodnutia.

Podľa § 137 písm. c) CSP žalobou možno požadovať, aby sa rozhodlo najmä o určení, či tu právo je alebo nie je, ak je na tom naliehavý právny záujem; naliehavý právny záujem nie je potrebné preukazovať, ak vyplýva z osobitného predpisu

12. Žalobca sa domáhal určenia neplatnosti dohody o zrážkach zo mzdy. Ide o žalobu v zmysle § 137 písm. c) CSP (predtým § 80 písm. c/ O.s.p.), zo žaloby totiž nevyplýva, že by sa domáhal neplatnosti z dôvodu neprijateľnej zmluvnej podmienky. Pri žalobe podľa § 137 písm. c) CSP je potrebné predovšetkým skúmať, či žalobca má naliehavý právny záujem na tejto určovacej žalobe. Vychádzajúc z obsahu žaloby, súd mal za preukázaný naliehavý právny záujem žalobcu na tejto určovacej žalobe. Napriek spornosti výšky pohľadávky žalovaný v 1. rade požiadal zamestnávateľa žalobcu o realizáciu predmetnej dohody o zrážkach zo mzdy. Žalobca má teda naliehavý právny záujem na určení neplatnosti dohody o zrážkach zo mzdy, keďže žalovaný nebude môcť bez posúdenia jeho pohľadávky (jej výšky) súdom vymáhať plnenie od žalobcu, na ktoré nemá nárok a nebude tak môcť siahať na jeho majetok.

13. Žalobca sa domáhal neplatnosti dohody podľa § 39 OZ pre rozpor so zákonom, s čím sa súd prvej inštancie stotožnil. V tomto konkrétnom prípade súd dospel k záveru o absolútnej neplatnosti napadnutej dohody aj z iných dôvodov, a spornú dohodu posúdil predovšetkým podľa § 37 ods. 1 OZ, podľa ktorého právny úkon sa musí urobiť slobodne a vážne, určite a zrozumiteľne; inak je neplatný.

14. Žalobca už vo svojej žalobe uviedol, že až od svojho zamestnávateľa sa dozvedel, že dňa 4.12.2018 spolu so zmluvou o úvere uzavrel aj Dohodu o zrážkach zo mzdy. Žalobca teda nemal skutočnú vôľu uzavrieť dohodu o zrážkach zo mzdy, absentuje u neho zhoda jej vôle s prejavom pri tomto právnom úkone a preto pre nedostatok vážnosti v zmysle § 37 ods. 1 OZ je napadnutá dohoda absolútne neplatným právnom úkonom.

15. Podľa názoru súdu však chýba aj ďalšia náležitosť právneho úkonu a to jeho určitosť. Atribút určitosti musí byť naplnený vo vzťahu ku konkrétnemu právnomu úkonu a jeho obligatórnym náležitostiam. Dohoda o zrážkach zo mzdy podľa § 551 OZ musí obsahovať označenie jej účastníkov, identifikáciu pohľadávky, výšku zrážok zo mzdy, ale aj platiteľa mzdy. Vyplýva to z toho, že v prípade dohody o zrážkach zo mzdy sa veriteľ dostáva do majetkovoprávneho styku s ďalším subjektom, ktorý nie je priamym účastníkom dohody o zrážkach zo mzdy t.j. s platiteľom mzdy. Preto v dohode musí byť platiteľ mzdy náležite identifikovaný. Presné označenie platiteľa mzdy je potrebné aj z toho dôvodu, že platiteľ mzdy musí mať spoľahlivý doklad o tom, že zrážky vykonáva oprávnene. V danom prípade nepochybne označenie platiteľa mzdy v napadnutej dohode chýba. Nie určito je však vymedzená aj pohľadávka žalovaného v uvedenej dohode. Podľa názoru súdu navyše dohodou o zrážkach zo mzdy môže byť zabezpečená iba peňažná pohľadávka, ktorá je splatná alebo pohľadávka na opakujúce sa plnenie splatné v budúcnosti (napr. výživné). V prípade predmetnej dohody v čase jej uzavretia však ešte neexistovala splatná pohľadávka žalovaného, ale navyše tá v tejto dohode nie je vymedzená určito. Určitá je len suma poskytnutého úveru (1.991,64 Eur) avšak pohľadávka je vymedzená v inej výške

a preto aj z toho dôvodu spôsobuje neplatnosť dohody o zrážkach zo mzdy. Dôkazom tohto záveru je napokon skutočnosť, že žalovaný požiadal zamestnávateľa žalobcu o výkon zrážok zo mzdy pre pohľadávku vo výške 4.996,01 Eur.

16. Právny záujem, ktorý je podmienkou procesnej prípustnosti určovacej žaloby v zmysle § 137 písm. c) CSP, musí byť naliehavý. Pri skúmaní existencie naliehavého právneho záujmu ide o posúdenie, či podaná žaloba je vhodný (účinný a správne zvolený) procesný nástroj ochrany práva žalobcu, či sa ňou môže dosiahnuť odstránenie spornosti práva, a či snád len zbytočne nevyvoláva konanie, po ktorom bude musieť aj tak nasledovať iné (ďalšie) súdne konanie alebo konania. Naliehavý právny záujem je spravidla daný v prípade, ak by bez tohto určenia bolo právo žalobcu ohrozené alebo ak by sa bez tohto určenia stalo jeho právne postavenie neistým (porovnaj R 17/1972). Za nedovolenú možno považovať určovaciu žalobu, pokiaľ neslúži potrebám praktického života, ale len k zbytočnému rozmnožovaniu sporov; ak však určovacia žaloba vytvára pevný právny základ pre právny vzťah účastníkov sporu, je prípustná aj napriek tomu, že je možná (prípadne) i iná žaloba (viď rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky publikované v časopise Zo súdnej praxe pod č. 40/1996). Procesná povinnosť preukázať, že v čase rozhodovania súdu je naliehavý právny záujem na určení právneho vzťahu alebo práva, zaťažuje toho, kto sa tohto určenia domáha (žalobcu). Pokiaľ chce žalobca osvedčiť svoj naliehavý právny záujem, musí na jednej strane poukázať na určité skutkové okolnosti prejednávanej veci vedúce k sporu medzi účastníkmi a k potrebe určiť súdom, či tu právny vzťah alebo právo je alebo nie je, na druhej strane vysvetliť, že práve podaná žaloba je procesne vhodným nástrojom, ktorý tento spor rieši (odstraňuje neistotu vzťahu účastníkov konania alebo vytvára pevný základ pre jeho usporiadanie). <<http://www.najpravo.sk/judikatura/obcianske-procesne-pravo/naliehavy-pravny-zaujem/naliehavy-pravny-zaujem-ako-procesna-podmienka-urcovacej-zaloby.html>>

17. Naliehavý právny záujem videl súd prvej inštancie najmä v tom, že žalobca na základe predmetnej dohody o zrážkach zo mzdy stráca právo disponovať vlastným majetkom, bez súdnej kontroly, zvlášť vo svetle nepomeru sumy z úverovej zmluvy a sumy požadovanej od zamestnávateľa žalobcu na základe spornej - neplatnej dohody o zrážkach zo mzdy.

18. Súd sa taktiež zaoberal pasívnou vecnou legitímáciou žalovaných. Vecná legitímácia vyjadruje postavenie strán v hmotnoprávnom vzťahu (niekedy aj v procesnoprávnom vzťahu), ktoré v konečnom dôsledku vedie k úspechu alebo neúspechu v konaní. Strana, ktorá je nositeľom hmotnoprávnej povinnosti (záväzku), má pasívnu legitímáciu. Vecná legitímácia sa na začiatku konania tvrdí. Súd žalobe vyhovie len vtedy, ak žalobca žaluje osobu, ktorá je nositeľom hmotnoprávnej povinnosti. Ak sa to v konaní nedokáže, súd žalobu zamietne so záverom o nedostatku pasívnej vecnej legitímácie žalovaného bez ohľadu na prípadné zistenie, že nositeľom pasívnej vecnej legitímácie je iný subjekt, ktorého ale žalobca za žalovaného neoznačil. Z vykonaného dokazovania vyplynulo, že na základe zmluvy o postúpení pohľadávky zo dňa 10.12.2015 bola pohľadávka zo zmluvy o úvere č. XXXXXXXXXX zo dňa 4.12.2008, postúpená zo spoločnosti PRO CIVITAS, s.r.o. (žalovaný v 1. rade) na spoločnosť OMIKRON TRADING LIMITED, so sídlom British Virgin Islands (žalovaný v 2. rade). Za takéhoto stavu došlo k zániku hmotnoprávneho vzťahu medzi žalobcom a žalovaným v 1. rade. Nakoľko v danom prípade žalovaný v 1. rade nie je nositeľom hmotnoprávnej povinnosti súd žalobu pre nedostatok pasívnej vecnej legitímácie voči žalovanému v 1. rade zamietol.

19. Súd sa následne zaoberal dôvodnosťou žaloby voči žalovanému v 2. rade. Po vykonanom dokazovaní dospel k záveru, že žaloba je voči žalovanému v 2. rade dôvodná. Právny vzťah strán (právny predchodca žalovaných a žalobcu) je vzťahom založeným spotrebiteľskou zmluvou. Právny predchodca žalovaného v 2. rade (Poštová banka, a.s., neskôr PRO CIVITAS, s.r.o.) bol od uzavretia zmluvy v postavení dodávateľa a žalobca v postavení spotrebiteľa, preto uvedený právny vzťah je v režime spotrebiteľského práva. Dohoda o zrážkach zo mzdy v texte zmluvy písaného miniatúrnym písmom, tvorila neoddeliteľnú súčasť uzatvorenej spotrebiteľskej zmluvy o úvere. Súd po vykonanom dokazovaní dospel k záveru, že takáto dohoda je z vyššie uvedených dôvodov neplatná.

20. O trovách konania medzi žalobcom a žalovajúcim v 1. rade súd rozhodol podľa § 255 ods.1 CSP, podľa ktorého súd prizná strane náhradu trov konania podľa pomeru jej úspechu vo veci. Žalovaný v 1. rade bol v konaní úspešný v celom rozsahu, a preto mu súd priznal náhradu trov konania v rozsahu 100%. Súd nezistil žiadny dôvod hodný osobitného zreteľa, pre ktorý by náhradu trov konania nepriznal, keďže žalobca rozšíril žalobu aj voči žalovanému v 2. rade napriek tomu, že došlo k postúpeniu pohľadávky

medzi žalovaným v 1. a 2. rade. Ak žalobca napriek tomu trval na podanej žalobe aj voči žalovanému v 1. rade a navyše zastúpený advokátom, musí znášať riziko možnosti neúspešnosti, aj riziko náhrady trov konania, ktoré súvisia v neúspešným uplatňovaním práva. O výške náhrady trov konania bude po právoplatnosti rozhodnutia rozhodnuté samostatným uznesením.

21. O trovách konania medzi žalobcom a žalovaným v 2. rade súd rozhodol rovnako podľa § 255 ods.1 CSP, podľa ktorého súd prizná strane náhradu trov konania podľa pomeru jej úspechu vo veci. Žalobca bol v konaní proti žalovanému v 2. rade plne úspešný, preto neúspešnému žalovanému v 2. rade súd uložil povinnosť nahradiť argumentačne úspešnému v spore žalobcovi, trovy konania v rozsahu 100 %, o výške ktorých bude rozhodnuté samostatným uznesením po právoplatnosti tohto rozsudku.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku možno podať odvolanie do 15 dní odo dňa jeho doručenia cestou tunajšieho súdu na Krajský súd v Prešove.

Podľa § 363 CSP v odvolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody) a čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh).

Podľa § 364 CSP rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže odvolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie odvolania.

Ak nebude povinnosť uložená týmto rozsudkom po nadobudnutí jeho vykonateľnosti dobrovoľne splnená, je možné podať návrh na vykonanie exekúcie podľa osobitného zákona.